

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

11. märts 2010*

Kohtuasjas C-19/09,

mille ese on EÜ artikli 68 ja EÜ artikli 234 alusel Oberlandesgericht Wiener (Austria) 23. detsembril 2008. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 12. jaanuaril 2009, menetluses

Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH

versus

Silva Trade SA,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts (ettekandja), kohtunikud R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, T. von Danwitz ja D. Šváby,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtujurist: V. Trstenjak,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades kirjalikus menetluses ja 29. oktoobri 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* J. Zehetner,

- Silva Trade SA, esindajad: *Rechtsanwalt* K. U. Janovsky ja *Rechtsanwalt* T. Berend,

- Saksamaa valitsus, esindajad: M. Lumma ja J. Kemper,

- Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: S. Ossowski, keda abistas *barrister* A. Henshaw,

- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: A.-M. Rouchaud-Joët ja S. Grünheid,

olles 12. jaanuari 2010. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Käesolev eelotsusetaotlus puudutab valikulise kohtualluvuse eeskirja, mis on teenuste osutamise lepingutega seonduvalt sätestatud nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42; edaspidi „määrus”) artikli 5 punkti 1 alapunkti b teises taandes.
- 2 Taotlus on esitatud Amstettenis (Austria) asuva Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH (edaspidi „Wood Floor”) ning Wasserbilligis (Luksemburg) asuva Silva Trade SA (edaspidi „Silva Trade”) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab mitmes liikmesriigis täidetud kaubandusagendi lepingu ülesütlemise hüvitamise nõuet.

Õiguslik raamistik

- 3 Määruse põhjendus 1 näeb ette:

„Ühendus on seadnud eesmärgiks säilitada ning arendada vabadusel, turvalisusel ja õiglusel rajanevat piirkonda, kus on tagatud isikute vaba liikumine. Sellise piirkonna järkjärguliseks loomiseks peaks ühendus muu hulgas võtma siseturu nõuetekohaseks toimimiseks vajalikud meetmed seoses õiguslase koostööga tsiviilasjades.”

4 Määruse põhjendus 2 sätestab:

„Teatavad erinevused kohtualluvust ja kohtuotsuse täitmist käsitlevates siseriiklikes eeskirjades takistavad siseturu häireteta toimimist. Olulised on sätted, millega ühtlustatakse eeskirjad kohtualluvuse konflikti kohta tsiviil- ja kaubandusajades ning lihtsustatakse vorminõudeid, et käesoleva määrusega seotud liikmesriikide kohtuotsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine oleks kiire ja lihtne.”

5 Määruse põhjendus 11 näeb ette, et „[k]ohtualluvuse eeskirjad peavad olema hästi etteaimatavad ning lähtuma põhimõttest, et tavaliselt on kohtualluvus seotud kostja alalise elukohaga ning seepärast peab kohtualluvus alati olema olemas, välja arvatud teatavatel täpselt määratletud juhtudel, kui kohtuvaidluse sisu või osapoolte autonoomia eeldab teistsugust seotust”.

6 Määruses sätestatud kohtualluvuse eeskirjad asuvad määruse II peatükis, mis koosneb artiklitest 2–31.

7 Määruse artikli 2 lõige 1, mis kuulub nimetatud määruse II peatüki 1. jao „Üldsätted” alla, näeb ette:

„Käesoleva määruse kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata.”

- 8 Määruse artikli 3 lõige 1, mis kuulub samuti 1. jakku, sätestab:

„Isikuid, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, saab teise liikmesriigi kohtusse kaevata üksnes käesoleva peatüki 2.–7. jaos sätestatud korras.”

- 9 Määruse artikkel 5 „[Valikuline] kohtualluvus” [täpsustatud tõlge], mis kuulub määruse II peatüki 2. jakku, on sõnastatud järgmiselt:

„Isiku, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib teises liikmesriigis kaevata:

1) a) lepingutega seotud asjades selle paiga kohtusse, kus tuli täita asjaomane kohustus;

b) kui ei ole kokku lepitud teisiti, käsitatakse käesoleva sätte kohaldamisel asjaomase kohustuse täitmise kohana:

– müügi puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt kaubad üle anti või kus need oleks tulnud üle anda,

- teenuste osutamise puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt teenuseid osutati või kus neid oleks tulnud osutada;

c) kui ei kohaldata punkti b, kohaldatakse punkti a;

[...]”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- ¹⁰ Eelotsusetaotlusest nähtub, et Wood Floor kaebas 21. augustil 2007 Silva Trade'i Landesgericht Sankt Pöltenisse (Austria), et viimaselt mõistetakse talle kaubandusagendi lepingu ülesütlemise eest välja ülesütlemishüvitis summas 27 864,65 eurot ja lahku-mishüvitis summas 83 593,95 eurot.
- ¹¹ Põhjendamaks tema valitud kohtu pädevust, tugines Wood Floor määruse artikli 5 punkti 1 alapunktile b ning väitis, et ta tegutses eranditult oma asukohas, st Amstet-tenis; seega toimus asjaajamine ja klientide otsimine Austrias.
- ¹² Silva Trade vaidlustas selle kohtu pädevuse, väites, et Wood Floori käibest rohkem kui kolm neljandikku tuli väljastpoolt Austriat ning et määruse artikli 5 punkt 1 ei näe sellise olukorra jaoks ette selget normi. Silva Trade'i arvates on juhul, kui nõude aluseks oleva kohustuse täitmise kohta ei õnnestu kindlaks määrata, see kohustus

geograafiliselt piiritlemata, mistõttu ei saa kohaldada artikli 5 punkti 1 ning kohtualluvus tuleb määrata nimetatud määruse artikli 2 kohaselt.

- 13 Landesgericht Sankt Pölten jättis pädevuse puudumise vastuväite rahuldamata, leides ühelt poolt, et kaubandusagendi lepingud kuuluvad „teenuste osutamise” mõiste alla määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teise taande tähenduses, ning et teiselt poolt tuleb Austria kohtupraktika kohaselt juhul, kui teenuseid osutatakse mitmes riigis, pidada teenuste osutamise kohaks teenuse osutaja peamist tegevuskohta.
- 14 Silva Trade esitas Oberlandesgericht Wienile apellatsioonkaebuse, kus ta väidab, et Austria kohtupraktika puudutab üksnes juhtumit, kus erinevad teenuste osutamise kohad asuvad ühes ja samas liikmesriigis. Silva Trade'i arvates on juhul, kui erinevad teenuste osutamise kohad asuvad mitmes liikmesriigis, iga kohus pädev üksnes selle kohustuse osas, mida tuleb täita tema piirkonnas. Hageja, kes soovib esitada kõik oma nõuded ühte kohtusse, saab tegutseda üksnes määruse artikli 2 alusel, mis tähendaks, et see kohtuasi ei kuulu Austria kohtute kohtualluvusse.
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus, soovides kinnitada esimese astme kohtu otsust, leiab, et 3. mai 2007. aasta kohtuotsuse C-386/05: Color Drack (EKL 2007, lk I-3699) põhimõtted kehtivad ka juhul, kui tegemist on teenuste osutamise kohtade paljususega erinevates liikmesriikides ning kohustuse täitmise koht määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teise taande mõttes määratakse peamise kohustuse täitmise koha või teenuse osutaja peamise tegevuskoha järgi.
- 16 Selles osas märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et käesoleval juhul korraldas kaubandusagent oma tegevust peamiselt Amstettenist ning seega asub tema teenuste osutamise peamine tegevuskoht arvestades ajakulu ja seda, kui suurt osa ta oma tegevusest seal teostas, selles kohas.

- 17 Siiski rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus kõigepealt, et Euroopa Kohus täpsustas eespool viidatud kohtuotsuses Color Drack, et tema arutelu selles kohtuasjas piirdub üksnes kauba üleandmise kohtade paljususe juhuga ühes liikmesriigis ega mõjuta vastust, mis tuleb anda juhul, kui tegemist on kauba üleandmise kohtade paljususega mitmes liikmesriigis.
- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib seejärel teada, kuidas määrata kindlaks teenuste osutamise kohta, ning kui teenuse osutamise ainsat kohta ei ole võimalik kindlaks määrata, kas siis võib hageja esitada omal valikul kogu oma nõude ükskõik millisele kohtule, kelle piirkonnas teenuse osutamine on toimunud.
- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib lõpuks teada, kas siis, kui Euroopa Kohus leiab, et määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teine taane ei ole kohaldatav mitmes liikmesriigis teenuste osutamise korral, on kohaldatav määruse artikli 5 punkti 1 alapunkt a.
- 20 Neil asjaoludel otsustas Oberlandesgericht Wien menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. a) Kas [...] määruse [...] artikli 5 punkti 1 alapunkti b teist taanet kohaldatakse teenuste osutamise lepingu suhtes ka siis, kui lepingu kohaselt osutatakse teenuseid mitmes liikmesriigis?

Kui vastus sellele küsimusele on jaatav:

- b) kas nimetatud sätet tuleb tõlgendada selliselt, et b) iseloomuliku kohustuse täitmise koht määratakse selle koha järgi, kus asub – ajakulu ja tegevuse olulisuse alusel hinnates – teenuse osutaja peamine tegevuskoht?
- c) peamise tegevuskoha kindlakstegemise võimatuse puhul võib hagi kõigi lepingust tulenevate nõuete rahuldamiseks esitada hageja valikul ükskõik millises teenuse osutamise kohas ühenduse piires?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav:

Kas määruse artikli 5 punkti 1 alapunkt a on teenuste osutamise lepingu puhul kohaldatav ka siis, kui lepingu kohaselt osutatakse teenuseid mitmes liikmesriigis?”

Eelotsuse küsimused

Esimese küsimuse punkt a

- ²¹ Oma esimese küsimuse punktiga a soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult teada sisuliselt seda, kas määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teine taane on kohaldatav mitmes liikmesriigis teenuste osutamise korral.

- 22 Selles osas tuleb esmalt meenutada, et Euroopa Kohus leidis eespool viidatud kohtuotsuses Color Drack, et määruse artikli 5 punktis 1 sätestatud eeskiri, mis käsitleb valikulist kohtualluvust lepingutega seotud asjades, täiendab kostja elukohajärgse kohtu pädevuse põhimõtet, on suunatud läheduse eesmärgi täitmisele ja seda põhjendab tihe seos lepingu ja selle üle otsustava kohtu vahel (eespool viidatud kohtuotsus Color Drack, punkt 22; 9. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-204/08: Rehder, EKL 2009, lk I-6073, punkt 32, ja 25. veebruari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-381/08: Car Trim, EKL 2010, lk I-1255, punkt 48).
- 23 Euroopa Kohus märkis ühtlasi, et seoses kaupade müügilepingutest tulenevate kohustuste täitmise kohaga määratleb määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimene taane selle seotuse tingimuse autonoomselt selleks, et tugevdada kohtualluvuse eeskirjade ühtlustamise ja etteaimatavuse eesmärke. Seega käsitatakse sellistel juhtudel kauba üleandmise kohta iseseisva seotuse tingimusena, mida kohaldatakse kõigi samast lepingust tulenevate nõuete suhtes (eespool viidatud kohtuotsus Color Drack, punktid 24 ja 26, kohtuotsus Rehder, punkt 33, ja kohtuotsus Car Trim, punktid 49 ja 50).
- 24 Euroopa Kohus otsustas läheduse ja etteaimatavuse eesmärke silmas pidades, et määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimeses taandes sätestatud eeskiri on kohaldatav ka juhul, kui tegemist on kauba üleandmise kohtade paljususega ühes liikmesriigis, mis tähendab, et vaid üksainus kohus peab olema pädev lahendama kõik lepingust tulenevad hagid (eespool viidatud kohtuotsus Color Drack, punktid 36 ja 38, ning kohtuotsus Rehder, punkt 34).
- 25 Teiseks tuleb meenutada, et Euroopa Kohus leidis seejärel, et need kaalutlused, millest ta lähtus eespool viidatud kohtuotsuses Color Drack antud tõlgenduse puhul, kehtivad ka teenuste osutamise lepingute puhul, sealhulgas ka juhul, kui teenust ei osutata vaid ühes liikmesriigis (eespool viidatud kohtuotsus Rehder, punkt 36).

- 26 Määruses kaupade müügilepingute ja teenuste osutamise lepingute osas sätestatud eeskirjadel, mis käsitlevad valikulist kohtualluvust, on sama tekkelugu ja nad järgivad samu eesmärke ning nad asuvad selle määrusega loodud süsteemis samal kohal (eespool viidatud kohtuotsus Rehder, punkt 36).
- 27 Läheduse ja etteaimatavuse eesmärke, mida järgitakse kohtualluvuse koondamisega asjaomase lepinguga kokku lepitud teenuste osutamise koha järgsesse kohtusse ja kõigi sellest lepingust tulenevate nõuete ühtse kohtualluvusega, ei ole võimalik saavutada teistsuguse lähenemisega juhul, kui tegemist on kõnealuste teenuste osutamise kohtade paljususega mitme liikmesriigi territooriumil (eespool viidatud kohtuotsus Rehder, punkt 37).
- 28 Lisaks sellele, et niisugune eristamine ei põhine määruse sätetel, on see ka vastuolus selle määruse vastuvõtmise eesmärgiga, mis – nagu tuleneb määruse põhjendustest 1 ja 2 – aitab tsiviil- ja kaubandusajades kohtualluvuse konflikti reguleerivate eeskirjade ühtlustamise kaudu kaasa vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala arendamisele ning siseturu häireteta toimimisele ühenduses (eespool viidatud kohtuotsus Rehder, punkt 37).
- 29 Kõiki eeltoodud kaalutlusi silmas pidades tuleb vastata esimese küsimuse punktile a, et määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teist taanet tuleb tõlgendada nii, et see säte on kohaldatav teenuste osutamise korral mitmes liikmesriigis.

Esimese küsimuse punkt b

- 30 Oma esimese küsimuse punktiga b soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt teada seda, milliste kriteeriumide alusel tuleb juhul, kui tegemist

on mitmes liikmesriigis teenuste osutamisega, määrata kindlaks määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teise taande kohaselt iseloomuliku kohustuse täitmise koht ning järelikult pädev kohus, kelle poole võib pöörduda kõigi lepingust tulenevate nõuetega. Kui võtta arvesse põhikohtuasja faktilist konteksti, siis tuleb seda küsimust mõista nii, et sellega soovitakse teada eeskätt seda, milliste kriteeriumide alusel tuleb see koht kindlaks määrata, kui tegemist on kaubandusagendi lepinguga.

- 31 Selles osas tuleb esmalt meenutada, et eespool viidatud kohtuotsuses Color Drack leidis Euroopa Kohus, et kaupade müüki puudutava määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b esimeses taandes sätestatud eeskirja kohaldamisel, mis käsitleb valikulist kohtualluvust lepingutega seotud asjades, tuleb kauba üleandmise kohtade paljususe korral käsitada põhimõtteliselt lepingu täitmise kohana kohta, mille puhul lepingu ja pädeva kohtu vaheline seos on kõige tihedam; see seos on üldjuhul kõige tihedam peamise tarne kohas (eespool viidatud kohtuotsus Color Drack, punkt 40).
- 32 Käesoleva otsuse punktides 25–28 nimetatud põhjustel on sama lahendus *mutatis mutandis* kohaldatav määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teise taande raames.
- 33 Seega tuleb juhul, kui kohaldatakse teenuste osutamist puudutava määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teises taandes sätestatud eeskirja, mis käsitleb valikulist kohtualluvust lepingutega seotud asjades, teenuste osutamise kohtade paljususe korral käsitada põhimõtteliselt lepingu täitmise kohana kohta, mille puhul lepingu ja pädeva kohtu vaheline seos on kõige tihedam; see seos on üldjuhul kõige tihedam peamise teenuse osutamise kohas.
- 34 Teiseks tuleb täpsustada, et kaubandusagendilepingu puhul täidab kaubandusagent sellele lepingule iseloomuliku kohustuse ning tema osutab teenuseid määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teise taande tähenduses.

- 35 Nõukogu 18. detsembri 1986. aasta direktiivi 86/653/EMÜ füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate kaubandusagentide tegevust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 382, lk 17; ELT eriväljaanne 06/01, lk 177) artikli 1 lõike 2 kohaselt on kaubandusagendil volitus pidada läbirääkimisi kaupade müügi või ostu üle käsundiandja jaoks ning vajadusel sõlmida niisuguseid tehinguid käsundiandja nimel ja arvel. Lisaks näeb selle direktiivi artikkel 3 ette, et kaubandusagent „peab [...] tegema asjakohaseid jõupingutusi tehingute läbirääkimiseks ja vajaduse korral tehingute tegemiseks, mis on talle antud ülesandeks teha[,] edastama oma esindatavale kogu tema valduses oleva vajaliku informatsiooni [ja] täitma kõiki esindatava antud põhjendatud juhiseid.”
- 36 Järelikult selleks, et kohaldada määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teises taandes sätestatud lepingutega seotud asjades valikulise kohtualluvuse eeskirja, tuleb juhul, kui agendi poolt teenuste osutamise kohti on palju, põhimõtteliselt käsitada „täitmise kohana” agendi peamist teenuste osutamise kohta.
- 37 Kolmandaks tuleb välja tuua, milliste kriteeriumide alusel tuleb kindlaks määrata peamine teenuste osutamise koht, kui neid teenuseid osutatakse mitmes liikmesriigis.
- 38 Arvestades etteaimatavuse eesmärki, mida seadusandja on nimetanud määruse põhjenduses 11, ning võttes arvesse määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teise taande sõnastust, mille kohaselt on määravaks koht liikmesriigis, kus „lepingu kohaselt” teenuseid osutati või kus neid oleks tulnud osutada, tuleb peamine teenuste osutamise koht tuletada võimaluse piires lepingust endast. Seega tuleb kaubandusagendi lepingu kontekstis teha selle lepingu põhjal kindlaks koht, kus agent peab käsundiandja arvel peamiselt tegema oma tööd, mis seisneb eelkõige tema ülesandeks olevate tehingute ettevalmistamises, nende üle läbirääkimiste pidamises ning vajaduse korral nende sõlmimises.
- 39 Peamise teenuste osutamise koha kindlaksmääramine selle alusel, mida pooled on lepingus kokku leppinud, järgib läheduse eesmärki, kuna see koht on oma olemuselt seotud vaidluse esemega.

- 40 Kui lepingutingimuste põhjal ei õnnestu peamist teenuste osutamise kohta kindlaks määrata, kuna leping näeb ette mitut teenuste osutamise kohta või kuna leping ei näe selgelt ette ühtegi eriomast teenuste osutamise kohta, kuid kui agent on need teenused juba osutanud, siis tuleb teise võimalusena kaaluda kohta, kus ta tegelikult peamiselt lepingu täitmiseks vajalikke toiminguid tegi, tingimusel et teenuste osutamine selles kohas ei ole vastuolus poolte tahtega, mis nähtub lepingust. Selleks võib võtta arvesse juhtumi faktilisi aspekte, eeskätt neis kohtades kulutatud aega ja seal teostatud tegevuse olulisust. Siseriiklik kohus, kelle menetluses asi on, peab tegema kindlaks oma pädevuse talle esitatud tõendite alusel (vt eespool viidatud kohtuotsus Color Drack, punkt 41).
- 41 Kui peamist teenuste osutamise kohta ei ole lepingu tingimuste ega selle tegeliku täitmise põhjal võimalik kindlaks teha, siis tuleb see koht välja selgitada muul viisil, järgides ühtlasi seadusandja seatud etteaimatavuse ja läheduse eesmärke.
- 42 Sel eesmärgil tuleb määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teise taande kohaldamisel pidada kaubandusagendi peamiseks teenuste osutamise kohaks kohta, kus on selle agendi elukoht. See koht on nimelt alati kindlalt identifitseeritav ja seega etteaimatav. Peale selle on see vaidlusega lähedalt seotud, kuna agent osutab seal suure tõenäosusega märkimisväärse osa oma teenustest.
- 43 Arvestades kõiki eespool toodud kaalutlusi, tuleb vastata esimese küsimuse punktile b, et määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teist taanet tuleb tõlgendada selliselt, et kui teenuseid osutatakse mitmes liikmesriigis, on kõikide lepingust tulenevate nõuete üle otsustamiseks pädev see kohus, kelle piirkonnas asub peamine teenuste osutamise koht. Kaubandusagendi lepingu osas on see koht agendi peamine teenuste osutamise koht, nagu see tuleneb lepingu tingimustest, selliste tingimuste puudumisel selle lepingu tegelik täitmise koht, ning kui sellel alusel ei ole kohta võimalik kindlaks teha, siis on selleks agendi elukoht.

Esimese küsimuse punkt c ja teine küsimus

- 44 Arvestades esimese küsimuse punktidele a ja b antud vastuseid, ei ole vaja vastata esimese küsimuse punktile c ega teisele küsimusele.

Kohtukulud

- 45 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulused, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 5 punkti 1 alapunkti b teist taanet tuleb tõlgendada nii, et see säte on kohaldatav teenuste osutamise korral mitmes liikmesriigis.
2. Määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 1 alapunkti b teist taanet tuleb tõlgendada nii, et kui teenuseid osutatakse mitmes liikmesriigis, on kõikide lepingust tulenevate nõuete üle otsustamiseks pädev see kohus, kelle piirkonnas asub peamine teenuste osutamise koht. Kaubandusagendi lepingu osas on see koht agendi peamine teenuste osutamise koht, nagu see tuleneb lepingu tingimustest, selliste tingimuste puudumisel selle lepingu tegelik täitmise

koht, ning kui sellel alusel ei ole kohta võimalik kindlaks teha, siis on selleks agendi elukoht.

Allkirjad